

Neugodne ciste u sinusima

Piše prof. dr. sc. IVICA KLAPAN, dr. med.

Simptomi koje uzrokuju ciste mogu biti vrlo različiti i kreću se od vrlo blagih i nespecifičnih pa sve do ozbiljnih komplikacija

Ciste u paranasalnim sinusima, kao i drugdje u tijelu, mogu se definirati kao dobroćudne izrasline ispunjene tekućinom. Riječ je o kroničnim, sporo rastućim tvorbama koje mogu nastati u bilo kojoj od sinusnih šupljina. U sredini ciste nalazi se tekućina, koja može biti bistra ili gusta, a obložena je obično sluznicom građenom od jednakih elemenata kao i okolna sluznica paranasalnih sinus-a. Najčešće se spominju dvije vrste cista koje su različite po svom postanku. Prve su tzv. retencijske ciste i nastaju zbog začepljenja izvodnog kanala žljezde koja proizvodi sluz, a koje se uobičajeno nalaze unutar sluznice paranasalnih sinus-a. Budući da žljezda i dalje stvara sluz, a izvodni je kanal začepljen, proizvedena se sluz nakuplja i žljezda se uvećava dok ne dobije odlike prave ciste. Drugim mehanizmom nastanka nastaju tzv. mukokele. Njima prethodi začepljenje ušća određenog sinus-a, uz nakupljanje tekućine unutar sinusne šupljine. Ta je tekućina najčešće gušće konzistencije i sterilna, ali ponekad su one mogu poslužiti kao dobro hranilište za bakterije te se tada tekući sadržaj može pretvoriti u gnojni. Takva se tvorba tada naziva mukopikela.

Mukokele sinus-a kronične su ciste paranasalnih šupljina, okružene normalnim respiratornim epitelom. Tijekom godina proizvodnja sadržaja u cistama se nastavlja, postupno ispunjavajući zahvaćeni sinus, što kroz neko vrijeme uzrokuje pregradnju i eroziju kosti.

Svojim rastom ciste mogu ispuniti čitav sinus, a pritisak može uzrokovati i pregradnju kosti koja tvori zidove sinusa

MUKOKELE NAKON KIRURŠKOG ZAHVATA

Mogu se javiti i mukokele koje nastaju nakon kirurškog zahvata. Malo područje respiratornog epitela zarobljeno je unutar ožiljka ili se na drugi način blokira drenaža, što dovodi do nastanka mukokele. Mukokele se uglavnom klasificiraju prema mjestu na kojem nastaju: čeona, etmoidna, lična (maksilarna) i sfenoidalna (poredane od najčešće prema najrjeđoj). Svojim rastom mogu ispuniti čitav sinus, a pritisak može uzrokovati i pregradnju kosti koja tvori zidove sinusa te ih može razarati. Takve mukokele smatraju se jednim od najčešćih ekspanzivnih tvorbi u sinusima. Može nastati kod osoba oba spola i u svim dobnim skupinama. Kao najčešći čimbenici koji mogu dovesti do nastanka i rasta cisti, spominju se alergije, kronični upalni procesi sluznice sinus-a, a do nastanka mogu dovesti i ozljede i prethodni kirurški zahvati na sinusima. Mogu nastati i duži vremenski period nakon događaja koji prethodi stvaranju ciste, tako da se često i ne povezuje s njom. Uzrok nastanka većem dijelu cista često ostaje nepoznat.

SIMPTOMI CISTA

Simptomi koje uzrokuju takve ciste mogu biti vrlo različiti i kreću se od vrlo blagih i nespecifičnih pa sve do ozbiljnih komplikacija. Oni će u većoj mjeri ovisiti o sinusu u kojem se cista nalazi te o njezinoj veličini, kao i blizini okolnih važnih tkiva i organa. Ponekad su to samo blagi osjećaj pri-

tisku u području prednjeg dijela glave, prave glavobolje, osjećaj začepljenosti nosa, a rijedko to mogu biti i deformacije lica, dvoslike, potiskivanje očne jabuke prema naprijed i slično. Za razliku od mukokela koje češće rade simptome, retencijske su ciste obično manje, ne zahvaćaju čitav sinus i najčešće dovode do blažih smetnji, a vrlo često smetnji i nema. Tada se one pronalaze kao slučajan nalaz pri snimanju rendgenom, kompjuteriziranom tomografijom (CT) ili magnetnom snimanju sinus-a odnosno glave (NMR). Akutna infekcija mukokele može uzrokovati vrućicu, tresavicu,

celulitis (upala koja se širi u okolna meka tkiva), brzo povećanje mukokele ili lokalne infektivne komplikacije, uključujući meningitis (upalu moždanih ovojnica) ili periorbitalni apses (nakupljanje gnoja unutar očne šupljine).

KAKO LIJEĆITI CISTE

Pregled bolesnika s cistama sinus-a kao i uvijek počinje uzimanjem detaljnih podataka o vrsti, trajanju tegoba te ostalim bolestima koje mogu i ne moraju biti povezane s bolestima sinus-a. Nakon toga slijedi kompletni otorino-

larngološki pregled koji u novije doba, osim standardnog pregleda nosne šupljine (tzv. prednja rinoskopija) treba biti dopunjeno i fleksibilnom fiberendoskopijom nosa. Riječ je o brzoj i bezbolnoj pretrazi pri kojoj se posebnim savitljivim optičkim instrumentom pregledavaju nosne šupljine kao i područje nosnog ždrijela u cijelosti, a može i područje cijelog ždrijela, ulaza u jednjak i područje glasnica. Ta će pretraga dati korisne podatke o općenitom stanju sluznice nosa, kao i ostalim važnim anatomskim odnosima i promjenama koje ne moraju biti vidljive običnim pregledom.

MSCT PREGLED SINUSA

Metoda izbora za dijagnostiku mukokele je svakako MSCT sinusa. Ta se metoda temelji na rendgenskim zrakama kojima se tijelo snima "sloj po sloj", čime se dobivaju dvodimenzionalne (2D) snimke. Sukladno sve zahtjevnijim dijagnostičkim potrebama modernog doba za prikazom anatomije i patologije (npr. mukokela) glave bolesnika (vidi www.mef.hr/MODERNRHINOLOGY) primjenjuju se kompjutorizirani sustavi za prikaz anatomskih struktura i cjelovitih oblika glave bolesnika, koristeći 2D-MSCT-slikovne digitalne prikaze. I u Hrvatskoj postoje centri koji svakodnevno rutinski koriste kompjutore u stvarnom vremenu, tijekom dijagnostike (virtualna dijagnostika), kirurškog (kompjutorizirana kirurgija, 3D-kompjutorizirana kirurgija, virtualna kirurgija) ili telekirurškog zahvata (tele-3D-kompjutorizirana kirurgija), kao što npr. radimo u Sveučilišnoj Poliklinici Klapan Medical Group u Zagrebu. Stoga će prikaz mukokole 2D-MSCT i/ili 3D-tehnologijom sasvim precizno pokazati veličinu, položaj ciste i njen odnos s okolnim zdravim tkivima koja je okružuju, posebno u najdubljim koštanim dijelovima glave koji tvore zidove zahvaćenog sinus-a, a koji su prilično komplikirani za operacijski zahvat. Retencijske ciste obično se na snimkama mogu razlikovati od pravih mukokela i ostalih novotvorina jer ne ispunjavaju čitav sinus, oštřih su rubova i često se nalazi nešto zaostalog zraka unutar sinusne šupljine, što se osobito vjerno može prikazati tehnikom virtualne endoskopije (VE). Okolne anatomske strukture i koštani okvir sinus-a najčešće su nepromijenjeni.

KIRURŠKO LIJEĆENJE

Kirurško liječenje mukokele može se podijeliti na tzv. radikalne i poštedne metode. Kod radikalnih se metoda cista sasvim odstranjuje, a

Osim standardnog pregleda nosne šupljine (tzv. prednja rinoskopija) treba napraviti i fleksibilnu fiberendoskopiju nosa

sinusna se šupljina ispunjava i time zatvara. Mnoge mukokele mogu se liječiti endonazalnim pristupom, tzv. širokim odstranjenjem (marsupijalacija). Budući da su mukokele okružene normalnim respiratornim epitelom, uspostavljanje uredne drenaže predstavlja prihvatljivu terapiju. Ako mukokela ili koštana pregradnja uzrokuje kozmetske ili funkcione defekte, može se učiniti cjelevita eksicizija (odnosno odstranjenje) uz rekonstrukciju prisutnog defekta. Konzervativni pristup temelji se na čijenici da mukokele nastaju zbog smetnji

na razini ušća sinusa, a ne zbog bolesti same sluznice. Tradicionalno liječenje mukokele sastojalo se u tzv. djelomičnom odstranjenju stijenke mukokele, čime se sprečava nakupljanje tekućeg sadržaja unutar nje (tzv. vanjskim pristupom).

NOVE METODE

U novije se vrijeme sve više zahvata radi endoskopskim putem, tj. bez vanjskih rezova, kroz nosnice, korištenjem posebno konstruiranih optičkih instrumenata, što je povezano sa smanjenim brojem komplikacija i boljim kozmetiskim učinkom. Čeone mukokele nastaju nakon tzv. obliteracije sinus-a. Često je nemoguća endoskopska operacija zbog navedene lokacije. Druga je mogućnost ponovno otvaranje ovog sinusa vanjskim operacijskim zahvatom kroz čeonu kost (značajno veća trauma za bolesnika), potom potpuno odstranjivanje mukokele i ponovno zatvaranje sinus-a. Naprednije tehnologije pregledavanja 3D prostornih modela glave bolesnika omogućuju simulaciju endoskopske operacije i planiranje tijeka buduće operacije (Virtualna endoskopija, VE). Primjenom 3D-digitalizatora

(“robotska ruka”) u stvarnoj operaciji, moguće je odrediti vrh instrumenta (simuliranog endoskopa) unutar stvarnog kirurškog polja, te ga prikazati na računalnom modelu. Sloboda manipulacije endoskopom tijekom kirurškog zahvata nije smanjena jer se povezivanje ostvaruje na mjestu hvata instrumenta i mjestu spoja endo-kamere, te se na taj način može odstraniti patološko tkivo (npr. mukokela) uz minimalnu traumu, te uz izuzetno brz oporavak bolesnika poslije kirurškog zahvata (više o ovim zahvatima potraži na www.poliklinika-klapan.com). Poslije kirurške terapije, mukopikele obično zahtijevaju dugu antimikrobnu terapiju, ali i drenažu, kao i primjereni liječenje lokalnih komplikacija. Postoje različiti pristupi poslijeoperativnom praćenju bolesnika kojima je odstranjena cista sinusa. Obično se preporučuju periodične kontrole koje uključuju fleksibilnu fiberendoskopiju nosa, u cilju ponovne procjene stanja nosne sluznice. Važno je naglasiti da uvijek postoji mogućnost povratka ciste, bez obzira na operativni zahvat i da se to može dogoditi čak i niz godina nakon zahvata.

Izaberite svoju Chilly intimnu njegu.

NOVO!

Chilly Fresh s prirodnim mentolom

Chilly Active s timjanom i kaduljom

Chilly Delicate s aloe verom

Osvježavajuće i mekane Chilly maramice za intimnu njegu u praktičnom pakiranju

Vaginalna flora je vrlo složeni ekosustav. Pravilna higijena nije samo stvar svakodnevne navike, već i neophodan uvjet za očuvanje uravnotežene vaginalne flore, što pomaže u zaštiti od napada nepoželjnih mikroorganizma.

Svaka je žena jedinstvena i neponovljiva te upravo zato Chilly ima u ponudi proizvode za intimnu njegu koji su prilagođeni različitim potrebama žena:

- **Chilly Fresh** je namijenjen aktivnim ženama i sportašicama koje žele dugotrajan osjećaj svježine.
- **Chilly Delicate** je zahvaljujući svojoj nježnoj formuli s ekstraktima aloe vere i hamamelisa primijeren za osjetljivu sluznicu te kod upala i nadraženosti.
- **Chilly Active** aktivno štiti intimne dijelove tijela od napada bakterija i time sprječava nadraženost i upale.
- Isprobajte osvježavajuće i mekane **Chilly maramice za intimnu njegu** u praktičnom pakiranju.

KLINIČKI TESTIRANO

Bolton Croatia d.o.o., Šarengadska 9,
10000 Zagreb, tel: 01/333 67 55